

ERDÉLYI LAPOK

Főszerkesztő
DR. PAÁL ÁRPÁD

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési árak: Belföldön: Egész évre 800, félévre 400, negyedévre 210, egy óra 70 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Főmunkatárs
DR. GYÁRFÁS ELEMÉR

G. Duca liberálispartii vezér két és félórás kihallgatáson az uralkodó előtt

Izgatottság a november tizenötödikére tervezett tömegfelvonulás körül. — Mihalache zavarja a kormány pénzügyi programját.

Biztosra veszik az adósságrendező törvény változatlanul maradását

Bukarest. Saját tud. A politikai érdeklődés középpontjában most a liberálisok tömegfelvonulása áll, amelyet *Ducák* tudvalevőleg november 15-re, a parlament megnyitására a napjára terveznek.

Kétségtelen, hogy ezzel is kapcsolatban áll az a tény, hogy *Ducát* tegnap a Foisor kastélyban audiencián fogadta a király és pedig meglepetészerűleg néhány nappal korábban, mint ahogy azt liberális körökben várták. *Duca*, *Franasovici* és *Tatarescu* kíséretében, autón utazott Bukarestből Szinájába.

A kihallgatás félnegyétől 6 óra utánig tartott s annak politikai körökben igen nagy jelentőséget tulajdonítanak.

Duca azonban sem a sajtónak, de még saját környezetének sem nyilatkozott az audiencia lefolyásáról, csupán *Tatarescuval* és *Franasovicival* tárgyalta meg annak eredményeit, akik a fürdőtelep egy magánvillájában várakoztak elnökükre, míg a kihallgatás tartott.

A helyzet ismerői azonban több körülményből arra következtetnek, hogy *Duca* az uralkodó közbelépésére sem mondott le arról, hogy a nagy liberális tömegfelvonulást ép november 15-én, a parlament ünnepélyes megnyitásának napján tartsa meg. Ezt a feltevést

megerősíti az, hogy *Mironescu* belügyminiszter tegnap az esti órákban *Xeni* képviselő útján közölte a liberális párt vezetőségével, hogy a kormány semmiféle politikai gyűlést, vagy tüntető felvonulást nem engedélyez november 15-én, mert e napon a királyi díszmenet halad végig a főváros utcáin, hogy az uralkodó az országgyűlést a szokott ünnepélyességgel nyissa meg a képviselőházban.

Ennek a felvonulásnak a nyugodt és ünnepélyes lefolyását azonban előreláthatólag zavarja egy politikai szüneteltetés elkapott százezernyi tömeg, azért a liberális nagygyűlést bármikor máskor engedélyezi a kormány, csak éppen ezen a napon nem.

A *Ducisták* táborában lázas tanácskozások folynak, hogy ezek után milyen álláspontot foglaljon el a párt? Eddig az a meggyőződés alakult ki, hogy a tüntető nagygyűlést november 15-én okvetlenül meg kell tartani, bármilyen intézkedést hozzon is a kormány, mert nem lévén többé ostromállapot Bukarestben, a belügyminiszternek nincs joga beállítani politikai gyűléseket.

Kormánykörökben meglehetősen izgalom uralkodik a liberálisok elhatározása miatt, mert kétségtelen, hogy ha *Ducák* megvalósítják szándékukat, a következmények kiszámíthatatlanok.

Gond a trónbeszéd megszerkesztése miatt

Nagy mértékben foglalkoztatja a kormányt a trónbeszéd megszerkesztése s különösen a parlament törvényhozási programja, amit a trónbeszédnek vázolnia kell. Ebben a kérdésben *Mihalache* állásfoglalása miatt van a kormányznak nehézsége.

Tegnap egész nap, szinte megszakítás nélkül, tanácskozások folytak a volt belügyminiszterrel. Dél előtt *Vajdával* folytatott *Mihalache* megbeszéléseket, majd *Ghelmegeanu* pénzügyi alminiszterrel. Délben *Titulescu* elnökkel s vele folytatta vitáját az ország pénzügyi politikája kérdésében. Délután pedig késő estig *Titulescu* és *Madgearu* együttesen igyekeztek öt eltéríteni túlságosan baloldali felfogásától.

A tanácskozások izgalomában a miniszterek belső meggyőződéseit tekintve, két táborra szakadtak látszik a kormány, de ez a véleménykülönbség hivatalosan nem jut kifejezésre. Ez az oka annak, hogy az este hat óra körül tartott miniszteri értekezleten, amelyen

Vajda, *Mironescu*, *Popovici*, *Madgearu*, *Mirto*, *Tilea* és *Calinescu* vettek részt, tökéletes egyetértés uralkodott. Megvitatták a politikai helyzetet és az országgyűlés törvényhozási munkarendjét.

Az értekezletről szóló közlésekből az tűnik ki, hogy e program kérdésében teljes az összhang a kormány tagjai között.

A jövő hét elején ül össze a minisztertanács, amely a trónbeszédet véglegesen megszövegezi. A trónbeszéd főbb vonásokban magában foglalja majd a kormány politikáját és felsorolja az ülésszakban megalkotandó törvényeket. Biztosra veszik, hogy a *jelentéki konverziós törvény változatlan marad*. Azt is határozottan állítják illetékes körökben, hogy *Vajda* az ülésszak megnyitásán kis változtatást eszközöl a kormány összetételében.

A miniszteri megbeszélés este 9 óráig tartott, majd az alminiszterek, *Armand Calinescu* vácsoráztak és a parlament elé kerülő törvényjavaslatokat vitatták meg.

Egyenlőség a népek között

Irta: Sulyok István dr.

Két hírt állítunk egymás mellé. A közelmúlt napokban mind a kettő foglalkoztatta az egész világ nyilvánosságát.

Az egyik Franciaországból érkezett. Tudjuk, hogy a francia nép a lelkiválság óráit éli. Fordulóponthoz érkezett az a politika, amelyet tizenöt esztendeje a nemzetközi életben követ. A francia népnek ma vagy holnap, de mindenestre a legközelebbi jövőben választania kell háború és béke között. Ha nem ismeri el a népeknek azt az egyenjogúságát, amely a legyőzöttekre is kiterjed, a háború útjára kell rövidesen lépnie, hogy ennek az akaratának érvényt próbáljon szerezni. Ha pedig beleenygzik ebbe az egyenjogúságba, akkor olyan európai fejlődés indulhat meg, amelynek a vége még az igazi tartós béke is lehet. Az a néhány száz esztendősz zavartalan delelés, amelyet *Spengler* tanítása szerint minden kultúra elér, mielőtt hanyatlását megkezdene, az Augustusok kora!...

Ebben a nagy vajadásban hirtelen és váratlanul megbukik a francia kormány. Az a kormány, amelyet a német követelések döntő rohamával állítottak szembe. Azonban nem azért bukik meg, mintha a nagy nemzetközi kérdésekben politikáját nem helyeselné a közvélemény. Ebből a szempontból alig van különbség pártok és áramlatok között. Megbukik csúfosan és visszavonhatatlanul azért, mert az államháztartás egyensúlyának érdekében hat százalékkal le akarja szállítani a köztisztviselők fizetését... Először a háború utáni boldog idők óta, amikor ezek a fizetések elérték csúcspontjukat s ott megállapodtak.

A másik hír Angliából indult világgörüllő útjára. Nem a politikai életnek valamilyen eseményéről számol be, ez azonban semmit sem von le jelentőségéből.

Atholl herceg, híres sportférfiú felhívást intézett a nagyvilág angol közönségéhez s abban minden sportkedvelő angoltól teljes bizalmat és öt schillinget kért. Az öt schillingeket azért, hogy azokból 10 millió fontos alapot gyűjtsön össze, a bizalmat pedig, hogy ezzel az összeggel a belátása szerint rendelkezék. Mind a kettőt megkapta. Az angol sportolók öt schillingjeiből csodálatosan rövid idő alatt összegyűjt a 10 millió font, ami körülbelül 5 milliárd leinek felel meg. Es senki sem kérdezte meg, hogy mi a szándéka ezzel a csinos összeggel, amelyből Románia államadosságának egyévi kamata bőven kitelne. (Az a bizonyos coupon, amelynek a leszállításáért *Madgearu* miniszter olyan régen könyörög hiába a francia hitelezőknek.)

A végén aztán kiderült, hogy a nemes herceg az összegyűjt összeggel a világhírű sorsjáték mintájára valami lotteriát szándékozik alapítani, amelyen a nyeremények szintén bizonyos löversenyek eredményeivel lesznek kapcsolatban...

Azt hiszem, a kedves olvasót is elbájolta ez a két derűs idill a világválság zúgó zajlásának közepette. A magyar tisztviselő, akinek

a fizetését már vagy huszonöt százalékkal rendre csökkentették, meg a román állami hivatalnok, akinél ez a fizetésleszállítás a hatvanszázalék körül jár, bizonyára megelégedéssel veszik tudomásul, hogy van olyan ország is, ahol az első, mindössze hatszázalékos lezállításnak a pusztán kísérlete már halálos ítéletet jelent a kormány számára! A keleti államoknak éhező földmunkásai pedig valószínűleg szintén meghatottan hallják annak a hírért, hogy van Európában ország, ahol a munkanélküli segélyből élő munkások milliói egy hercegnek a felszólítására könnyedén kivésnek a mellényzsebükből öt schillinget, ami mégis csak 150 lei körül járó összeg s odaadják mulatságból, jókedvükben — ismeretlen és bizonytalan célra!

Ebből a két hírből, így egymás mellett, sok mindenféle tanulságot vonhat le az, aki nem ködképeket kerget, hanem a valóságot nézi.

Mindenekelőtt arra gondol ilyenkor az ember, hogy mekkora hazugság minden jelszó, amely a nemzetek fölött akarja érdeklődésbe tömöríteni a hasonló társadalmi osztályokat. Az angol munkást például az orosz munkással, amikor Angliában a munkanélküli segélynek legalacsonyabb foka magasabb életszínvonalat jelent, mint a kommunista Oroszországban a legnehezebb testi munkát végző legmagasabbrendű és fokozatu munkások a fizetés! Amikor a legutolsó angol munkás is haszonélvezője az angol gazdasági imperializmusnak és kamatszédője annak a hatalomnak, amelyet Anglia a világ népei fölött gyakorol s megfordítva, a kommunista Oroszországban a népbiztosok kara is nyögi azokat a husz-huszonöt százalékos kamatokat, amelyeket Szovjet-Oroszország a nyugati hatalmaknak államkölcsönéi és áruhitelái után fizet! Mekkora hazugság a híres jelszó, hogy: „Világ proletárjai egyesüljtek!”, amikor a valóság az, hogy a különböző országoknak a proletárai éppen olyan érdeklentékekben állnak egymással szemben, mint ugyanazoknak az országoknak az ezidőszerű urai! Mily végtelen tévten minden univerzalizmus, amely tisztán anyagi és gazdasági szempontok szerint akarja a világot elrendezni!

S mindezekkel szemben mily kézzelfogható gazdasági és szellemi valóság a nemzet, mint az emberi együttélésnek szerves formája és az emberi életnek magasabbrendű alakja. Mily természetes és egyszerű a nemzeti társadalmakon belül a különböző osztályoknak munkamegosztása és együttműködése, ha ezt a közös munkát erkölcs és lélek hatja át!

Amennyire nem igaz az, hogy az élet változó és döntő pillanataiban az angol munkás közelebb áll a német munkáshoz, mint az

angol élet uraihoz, amit éppen ez a mai nemzedék a maga sebeinek a sajtóságában és véreinek a lüktetésében szinte naponta tapasztalhat, annyira élő és sugárzó valóság viszont az, hogy a jó és nemes ember a maga egész lelkivilágával és világszemléletével tagadhatatlanul közelebb áll a többi jó és erkölcsös emberhez, akármilyen nemzethez tartozzanak is, mint a maga fajtájának erkölcstelen sópredékéhez.

Az erkölcsnek és a jósnak ez az univerzalizmusa az egyetlen, amely a legvéresebb

pillanatokban, még a szuronyok összeakadásának szörnyű pillanataiban is nem egyszer szóhoz jutott. Amely minden időben, minden népek között hidakat tudott építeni és igazi egyenlőségeket teremteni.

A keresztény világgondolatnak ősi kupolái azért kezdenek most mindenütt sejtelmes fényekkel csillogni, mert ennek az univerzalizmusnak a hirdetésére épültek, a népek pedig végképpen elfáradtak az okoskodások sivatagjában és a hitnek, az erkölcsnek, az egyszerűségnek a tiszta, üde italát szomjuhozák!

Száznegyven munkás veszítette el kenyerét Temesváron a konkurens gyárak miatt

Temesvár. Saját tud. Itt négyszáz, ott kétszáz, majd száznegyven munkás, aki egyszerre kereset és kenyér nélkül marad — így növekszik egyre a tábor, a szerencsétleneké, a kétségbeesetteké. Temesváron most száznegyven munkás veszti el kenyerét: a konkurens gyárak jóvoltából. A Viktória kalapgyár munkásai, akik amugyis már vagy fél éve nem dolgozhattak, most végleg bajba jutottak. A gyár — a tulajdonos pazarló életmódja miatt — csődbe jutott és leállt. Legutóbb tartották meg az árverést, amelyen három kalapgyár vette meg az üzemet: tisztára abból a célból, hogy teljesen megszüntessék a gyárat, hogy így eltüntessék a konkurenciát. Tisztára a konkurencia spekulációi miatt kell tehát száznegyven embernek a kenyerét elvesztenie. Az érdekelt munkások, miután most kell az árverésnek jogerőre emelkedni, bár azt megfellebbezték: kétségbeesésükben a Katolikus Munkásszövetséghez fordultak segítségért és kérték, eszközölje ki a szövetség, hogy a polgármester interveniáljon a különböző tényezőknél, hogy ne szereljük le a gyárat s ne vigyék el Temesvárról. Schiff Béla szerkesztő, városi tanács tag vezette a Viktória munkásainak küldöttségét Gábor Liviusz dr

főpolgármesterhez és előadta: ha valaki bajban van, nem sokat mérlegeli a kompetencia problémáját, hanem attól kér tanácsot és segítséget, aki legközelebbi hozzátartozója. A családban panaszolja el a baját s mint a város lakosa, a város fejéhez — atyjához — fordul. Az Első Temesvári Kalapgyár, a szombolyai Decker és Társa, valamint a perjámosi Korber cég csak azért vették meg a Viktóriát, hogy azt végleg elnémissék és gépeit egymás közt szétosztva széthurcolják. A városnak nem lehet közömbös ez az ügy: nemcsak száznegyven munkásról, hanem ötszáz családtagról is van szó. Azonfelül a Viktória a munkásságnak munkabér címén még négyszázezer lejelt tartozik és sok hadiözveggy is van a munkások között: ismét egy éhező tömeg esik a város terhére. Kérte ebben, a bár nehezen megoldható ügyben a város támogatását. Gábor dr főpolgármester kijelentette, hogy nézete szerint tényleg közügyről is van szó, s ezért ebben a szokatlan természetű dologban támogatását helyezte kilátásba. Rögtön érintkezésbe is lépett a Kereskedelmi és Iparkamarával és azt közbelépésre szólította fel. A kamara részéről megígérték, hogy az említett cégekkel még a nap folyamán érintkezésbe lépnek s ezeket szándékuk megváltoztatására igyekeznek rábírní.

A munkásküldöttség egyes tagjai felvilágosításul még közölték, hogy tudomásuk szerint akadna, aki üzembe helyezné újból a Viktóriát és hogy a gyár gépei ugyanolyanok, mint a többi gyáraké, tehát nem lehet esetleg állítani, hogy különlegességük miatt, vagy azért, mert szükségük volna rájuk, vette meg a többi kalapgyár.

A küldöttség megelégedéssel és új reménnyel távozott a városházáról.

Gerely Jolán:

Egy élet — egy lélekért

Ára lüzve 25 lei és portó.

Kapható az Erdélyi Lapok könyvosztályánál.

Lojzi bácsi hatosai

Irta: Nyáry Andor.

A nagymama házában sok titokzatos látogatója közt volt egy nagyon kedves vendég. Ezt a kedves vendéget különösen a három unoka szerette. Géza, Béla és Gyula.

Csak úgy hívták, hogy Lojzi bácsi.

Lojzi bácsi kedves, öreges kis ember volt. A feje olyan kopasz, olyan gömbölyű és olyan fényes, akár a billiárdgolyó, a szemében azonban szeretet és jószág ragyogott.

A gyerekek nagy szeretetére pedig azzal szolgált, hogy minden vásár napján — négy volt egy esztendőben — mindegyik gyerekeknek húsz-húsz fillért adott, hogy elmehessenek a vásárra, felülhessenek a ringlispilre, vagy pedig füttyölőt vegyenek rajta.

A gyerekek úgy számítottak ezekre a húszfilléresekre, mint a tisztviselők a fizetésre.

A vásárnap előtti éjszakán nem aludtak, ha aludtak, akkor meg lázas álmok gyötörték őket, hogy mi lesz holnap, hogyan lovagolják meg az ördögszekeret és hány pohár márcot ihatnak az öreg pénzén. Alig várták a reggelt. Még nem is ptymallott, már jó korán felsorakoztak Lojzi bácsi háza elé s mikor az felkelt, felöltözött, megreggelizett, cigarettára gyújtott s kényelmesen elindult a hivatalába.

a három gyerek elébe állt, megemelte a kalapját és a húszfilléresek reményében földig hajolva egyszerre megszólalt:

— Alázatos szolgálja, Lojzi bácsi!

Persze úgy tettek, mintha véletlenül jutottak volna elébe.

Lojzi bácsi vidám ember volt, tudta jól, hogy a drágák miért bókólnak előtte a földig, barátságosan üdvözölte őket:

— Szervusztok gyerekek! Szervusztok! — és mindegyiknek a markába nyomta a szokásos húszfillért.

Igy ment esztendőik óta.

Egyszer aztán kisebb baj történt.

Egyik vásárnapon ugyanis — melleleg szólva, a három gyerek már előre elhatározta, hogy az összeadott három darab húszfilléresen varjucspadát vesz, tehát a hatvan fillér szörnyű módon szükséges volt — már hajnalban felsorakoztak Lojzi bácsi háza elé, nehogy az öregel valahogyan elszalajtsák.

Lojzi bácsi a szokott időben kilépett a kapun.

A három jómadár — mintha nekik is éppen akkor akadt volna arra útjuk — fejlődött arcvonalban megindult fejéje s mikor már illő távolságra értek, ragyogó arccal és a szokásos mély meghajlással karban üdvözölték:

— Alázatos szolgálja, Lojzi bácsi!

És szívszorogva várták a hatosokat.

Lojzi bácsi kellemes hangulatban volt, nagyszerűen megreggelizett, pompásan kiadta magát, fujta a füstöt, mosolygott és kedvesen integetett a gyerekeknek:

— Szervusztok, gyerekek! Szervusztok! — s anélkül, hogy megállt volna, tovább ment a hivatala felé.

A három gyerek feje utána fordult, az arcuk hosszúra nyúlt, majd egymásra néztek és nem értették a dolgot.

Ilyesmi még nem történt soha! Vásáros nap van és Lojzi bácsi nem adta meg a húsz filléret. Megbolondult ez a Lojzi bácsi, vagy mi a csoda történt vele?

A varjufogó rettenetesen forgott a képzeletükben. Már pedig Lojzi bácsi segítségével nélkül az nem lesz meg. Itt hát tenni kell valamit. De hamar ám, mert Lojzi bácsi botja ugyancsak sebesen kopog a járdán! Ha pedig befordul a hivatal kapuján, akkor vége mindennek, mert a botjával együtt beviszi a húszfilléresüket is.

A Géza tért magához legelőbb, ő volt a legnagyobb, ő volt köztük a vezér. Rövid táncszokás után kiadta a parancsot:

— Kerüljünk elibe és köszönjünk neki megegyszer!

Lojzi bácsi hivatala jómesszire volt a városka közepén s így az öreg úrnak majdnem az egész Fő-utcán végig kellett mennie, hogy odaerjen.

A mainzi Krisztus király-nagygyűlésen életbeléptették Németországra nézve a Katolikus Akciót

— Öregek és ifjak szerinti tagolódás a szervezetben —

(Mainz). Egy kép után már küldöttünk jelentést az itteni Krisztus király nagygyűléséről, amely immár a harmadik ebben az ősi püspöki városban. A Krisztus király-eszme németországi kultuszának ez a város lett a főhelye. Most a Krisztus király ünnepen befejeződtek a mainzi nagygyűlés napjai is, amelyek mintegy törvényhozó ülések voltak a német katolikus társadalom részére.

A mult hét végén a német püspöki kar nevében Kaller dr. ermlandai püspök nagyszabású előterjesztést tett a Katolikus Akció megalapításáról. A szervezetre vonatkozó határozatot előzőleg a fuldai püspöki konferencia dolgozta ki, s most a mainzi Krisztus király-nagygyűlés a határozat kihirdetésére és életbeléptetésének megindítására szolgált.

Az akció alapiránya.

A püspökök előterjesztése bevezetésül kiemelte az „Ubi arcano” kezdetű pápai enciklika szavait a „Katolikus Akció” rendeltetéséről. „Mind tökéletesebb keresztényt kell kiképeznie. — mondja az enciklika. — A Katolikus Akciónak egyéniségeket kell formálnia, akiknek öntudata annyira erősen keresztény, hogy a közélet vagy magánélet minden fordulójában, mindenkor készen tudjanak állani bármely jelentkező probléma keresztény megoldására”. Ez alapirányhoz képest a német püspökök úgy állapították meg az akció lényegét, hogy az: 1. apostolkodás; 2. a világi hívek apostolkodása; 3. szervezett apostolkodás; 4. hierarchikusan szervezett apostolkodás.

A világi hívek ilyen munkábaállítása azüzséges amiatt, mert: 1. nincs elegendő pap, hogy az emberek minden kategóriájához eljusson. Ezek pótlására bizonyos megengedhető határig papi munkát is bíznak a világiakra, vagy a világiaktól a papok munkája előkészítését és kiegészítését kívánják meg. végül a nép és az papság közötti összeköttetést hoznak létre a Katolikus Akció útján. 2. Szükséges a világi hívek apostoli munkába állítása azért is, mert a vallással való ismeretlenség és a vallás iránti egykedvűség a modern társaséletben óriási erkölcsi károkat okoz. Ebből az állapotból mintegy a vallásos önképzés útján kell a társadalmat kivezetni. 3. Szükséges az apostoli munka megszervezése azért is,

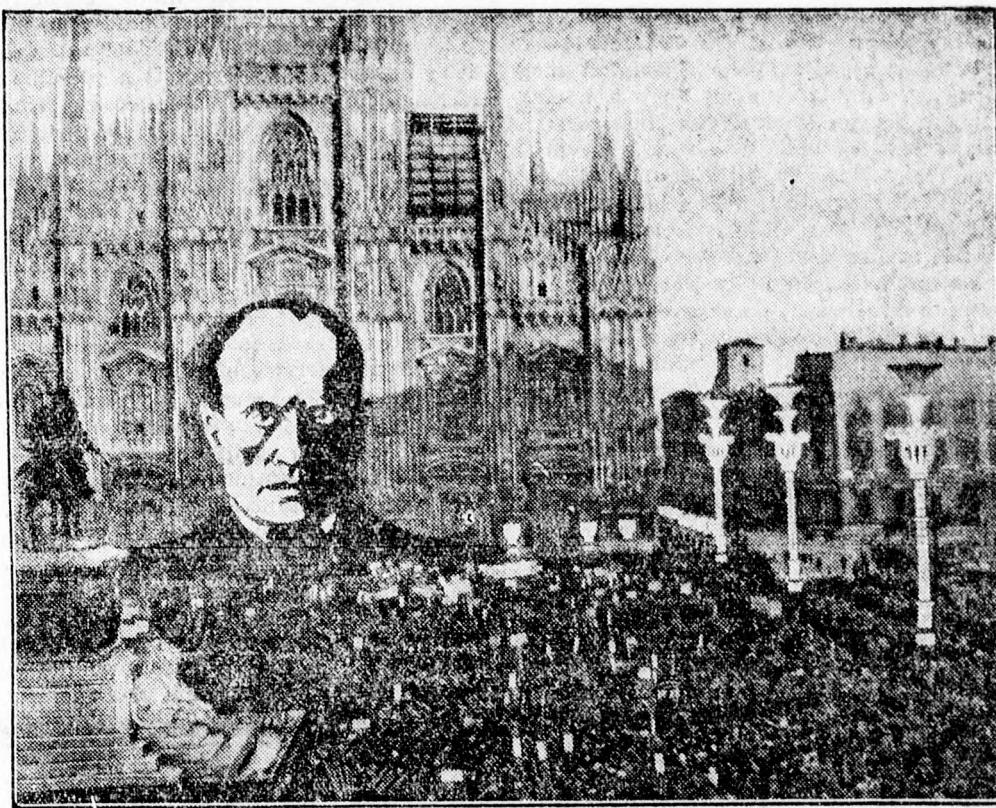
mert vannak bőven olyanok is, akik a világiak között élénken vágyódnak a Krisztus király békemunkájában való együttműködésre.

A községi, az egyházmegyei és központi szervezetek.

A szervezés gyakorlati részletei tekintetében az irányelveket úgy állapították meg, hogy az egyes lelkesedések közül alakulnak a helyi szervezetek, ezeket magasabb egységben összefoglalják a püspökségek, aztán a püspökségi szervezeteket is egytíve hozza egy központi szervezet. A lelkesedések, illetve püspökök

vezető, irányító szerepe minden szervezetben alapelv, azonban a megadott irányítások szerint a világiak munkateljesítményén van a fő hangsúly. Megvalósítandó a természetfölötti élet iránti öntudat élénksége, a vallásos és a gyakorlati élet közötti folytonos kapcsolat. Evégett különleges munkaköröket is folytonos művelés alatt kell tartani. Ilyenek: a vallásos és erkölcsös fejlődés a családban, a környörületesség munkájának célszerű megvalósítása, az iskolai életben való közreműködés, a sajtó és mozgószínház körében való hatás, az ifjúsági körök, a szórakozások, a színházak tekintetében való üdvös befolyások gyakorlása.

A németországi Katolikus Akció a meglévő vallásos egyesületek csoportosításával indul. Férfiak, nők, öregek és ifjak csoportjai szerint minden helységben négyes oszlopzat van, városokban a főiskolai ifjúsággal további két oszlopzat alakul. Érdekes, hogy az akció a szervezésben a meglévő vallásos egységeken túl a Hitler-ifjak szervezetét is számbaveszi.

A „Marcia su Roma” tizenkötödik évfordulója

Egész Olaszországban óriási tömegek részvétele mellett ünnepelték meg a feketeingesek Rómába való bevonulásának évfordulóját. Milánóban, a Dóm előtt Mussolininek egy hatalmas képét állították fel, amelyet a sötétség beálltával reflektorokkal világítottak meg.

A három gyerek nem sokat törte a fejét, egyetlen pillanat alatt átlátták, hogy Gézának igaza van, a veszedelemben forgó húszfilléret csak úgy szerezhetik meg, ha kengyelfutást rendeznek utána.

Géza „mingyárt intett is:

— Gyertünk!

Azzal a három gyerek futóra, berohant a mellékutcába s jó kilométer kanyargós futás után ismét kivetődött a Fő-utára s miután nem tudták, hogy Lojzi bácsi közeledik-e már, vagy még messzire jár, a sarokhoz lapultak s nagy óvatosan kikémleltek abban az irányban, ahonnan Lojzi bácsinak jönnie kellett:

— Jön? — kérdezték a kisebbek.

— Jön! — kapta vissza Géza a fejét.

A gyerekek szíve dobogott. Hogyne! Most mingyárt, egy perc múlva ideér Lojzi bácsi. Már tisztán hallatszott a botja kopogása. Ha most nem adja meg a húszfilléret, akkor fuccs a vásárnak.

Még gondolni sem jó rá.

Szorongva várták az öregúr érkezését. Kinjukban még a szemüket is behunyták.

Géza figyelt.

No, most!

Mikor Lojzi bácsi a kellő közelségbe ért, előléptek s arcvonalba fejlődve, rendkívül ártatlan arccal szavalták köszönetüket:

— Alázatos szolgálja, Lojzi bácsi!

Lojzi bácsi megint kellemes hangulatban volt, tetszett neki a csillogó nap, az illanó cigarettafüst, az emberek kacagása és mosolygott, mosolygott:

— Szervusztok, gyerekek! Szervusztok! — és kövérkésen megint tovább libegett, jókedve jelül még — barackot is nyomott a legkisebb fejére.

A gyerekek megálltak, utána néztek. A szemük majd kimeredt a csodálkozástól.

A legkisebb, a Gyula már közel volt a siráshoz.

A Géza másodsor is kiadta a jelszót:

— Kerüljünk elébe!

Azzal megint futóra, hegyen-völgyön, föl-le, futottak, hogy majd a tüdejük szakadt ki.

A Gyula gyerek már nem bírta a rohamot. A két nagyobbik középre fogta, aztán a kezénél fogva húzta. Késlekedni nem lehetett, mert a távolság egyre fogyott s ha ezt az utolsó kísérletet elmulasztják, Lojzi bácsi odaér a hivatalhoz, akkor aztán fujtak mindennek.

Futottak hát, mint a kengyelfutó.

A saroknál ismét megálltak s mikor Lojzi bácsi nagy öregesen ismét a kellő távolságra érkezett, szokásos modorukban előléptek s düledező szemmel, de végtelen bájos mosolylyal megemelték kalapjukat és úgy rebegették:

— Alázatos szolgálja, kedves Lojzi bácsi! Lojzi bácsi nagyon kedves volt, nagyon mosolygós volt és nagyon barátságosan intett feléjük:

— Szervusztok, gyerekek! Szervusztok! — és tovább ment, mint a szálló remény.

A gyerekek erre elsápadtak, a Gyula elsirta magát.

Lojzi bácsi megfordult s amint meglátta a síró kis barátját, hozzámint és részvétellel megkérdezte:

— Hát te miért sírsz, he?

Gyula gyerek szívébe egyszerre beharsozott a varjufogó minden keserősége, éktelenül bömbölni kezdte:

— Hogyne sírnék, — szepegte, — mikor a vásárban varjufogót akarunk venni, Lojzi bácsi meg nem fizeti meg a húszfilléret, pedig már háromszor is köszöntünk.

Lojzi bácsinak csak most jutott eszébe, hogy hagyományos vásáros nap van és kezdte már érteni, ami előbb csak homályosan motoszkált a fejében, hogy miért kerülnek most a gyerekek lépten-nyomon útjába, elmosolyodott a szelid ravaszkodáson. — a hatvan fillért persze rögtön kifizette nekik, mire a három gézengúz nagyot füttentyent, elszaladt s délután már a varjufogó egyiknek le is nyuzta a körmét. De hát ez ilyen esetben nem számít semmit, a fő, hogy a vásár sikerült és a húszfillérek megkerültek.

A tisztaeszlári bűnper

BARY JOZSEF vizsgálóbíró emlékiratai

Ara igen szép teljes vászonkötésben: **450** lei.
füzve: **375** lei.

A híres bűnper, bíró tollából hiteles adatok alapján!
Történelem, de vetekszik a legizgalmasabb bűnügyi
regénnyel! 612 oldal! ≈ Nagy oktávforma.
Kapható könyvosztályunkban.

TÁRSADALMI ÉLET

A székelyudvarhelyi katolikus hívek Krisztus királyságának ünnepét igazi benső elmélyedéssel ünnepelték meg. Az ünnep vigíliáján éjfélig tartó szentségimádás volt a plébánia-templomban. Krisztus király ünnepén főpapi misét pontifikált Pál István pápai prelátus az ünnep jelentőségét P. Takács Gábor szentferenc-rendi házfő méltatta. Mise után a népszövetség tartott diszgyűlést. A közönség bevezető éneke után Bíró Lajos igazgató-elnök mondott megnyitó beszédet, rámutatva arra, hogy a népszövetségi tagok hogyan lehetnek Krisztus igazi katonái. Opra Benedek tanár nagyszerű szavalata a Katolikus Dalárda énekszámát után Filó Ferenc dr ügyvéd, tagozati alelnök mondott szépen felépített beszédet a katolikus akcióról. A népszövetség és szakosztályai nevében Frölich Ottó, Balázs András, Bajkó József és Dobos Ferenc dr ismertették a téli évad munkaprogramját. A diszgyűlés az elnök zárószavaival a pápai himnusz elénekülésével végződött. Délután a vacsernye után gyertyás körmenet volt a város szépen kivilágított főterén.

Máramarosszigeten Krisztus király ünnepén ünnepélyes keretek között folyt le a szivgárdisták fogadalmujitása és az ujoncok avatása. A tizenegyéves szentmisén, amelyet Pílcz Ede prépost-főesperes celebrált, az evangélium után a szivgárdisták megújították fogadalmukat, aminek befejeztével Pílcz Ede prépost meleg atyai szavak keretében buzdította a kis szivgárdistákat Krisztus ifjú katonáit kötelességük teljesítésére, az engedelmségre, Krisztus szeretetére. Majd mise után az ujoncok avatása következett. Tóth polgárista, a szivgárdisták szigeti kapitánya intézte az ujoncokhoz az előírt kérdéseket. Ezután Pílcz prépost úgy a szülőkhöz, mint a gyermekekhez szólt és magas szárnyalású, de közvetlen beszédben ismertette a Krisztus király ünnepének jelentőségét, a gárdisták kötelességét és a szülők példaadását.

A Kolozsvári Népszövetségi Kolping Legényegylet november havi programja: November hó 11-én háziestély, november hó 25-én háziestély. Mindkettő a Brassai-u. 3. sz. alatt. A nagy szünetben újszerű programmal. Mindkét házi estélyre már jóelőre felhívják az érdeklődők figyelmét.

BROU S. J.
Barat
Szent Magdolna
Zsófia
Munkás imaélet

A gyakorlati imaélet útmutatója. — A Szent Szivzárda alapítónőjének életét dolgozza fel ezen kis könyv. A szemlelő és cselekvő élet szerencsés egyesülését találjuk ebben az életrajzban. Ára 100 L.

Kapható
az «Erdélyi Lapok» könyvosztályánál

A nagyszombati belvárosi római katolikus plébánia templom 200 éves jubileumát vasárnap, november 5-én üli meg. A templomot, valamint a mellette fekvő plébánia épületét 1733-ban a császári hadakkal bejött jezsuita atyák építették és alapították az első plébániát Bardia József superioruk vezetésével. Bardia atyának csak hosszú és ekésredett harc után sikerült a luteránus szász városi tanácstól azt a kis területet megkapnia, ahol ma is a plébánia épülete a templommal áll. A jezsuiták azonban, sajnos, csak 60 évig végezheték áldásos munkájukat Nagyszombaton, mert a franciaországi enzyklopedisták 1767-ben megalapították az első szabadkőműves páholyt, amelynek a befolyására aztán 1773-ban a rendet itt is feloszlatták. Helyüket akkor foglalta el a világi papság, akik kis katolikus hitközségükkel a mai napig híven őrködnek a nyugati kereszténység keleti határánál. A kis egyházközség nagy lelkesedéssel, impozáns ünnep keretében akarja megünnepelni a jubileumot. Már az egész november 5-ike előtti hét az ünnep jegyében folyik le. Metzger Márton dr temesvári apátplébános magyar és németnyelvű prédikációt mond. A belvárosi plébánia termében egyházművészeti kiállítási lesz, amely Nagyszombati katolicizmusának két évszázados művészi alkotásairól nyújt áttekintést. November 4-én este a kiállítás termében külön műsor estély is lesz. A jubileum ünnepélyes befejezést nyert 5-én délután 6 órakor. Az ünnepi szentbeszéd után az összes katolikus egyesületek, egyletek és hívők fáklyás menetben fognak a nagypiacon felvonulni zenekarral, korálokat énekelve.

A Kolozsvári Kolping Legényegyletben Kolping-szobor leleplezés és Krisztus király ünnepély volt. Zsufolásig megtöltötte a legényegylet helyiségét az érdeklődők nagy tömege. A Kolping szobrot Vágó Gábor szobrászművész készítette. Az estélyt Zattler Sándor karmester vezetésével a Kolping szimfonikus zenekar nyitotta meg. Majd Gergely István nagy hatással szavalt a Kozma A.: Krisztus mindenütt című aktuális költeményét. Dr Hirschler József prelátus ünnepi beszédében példaképet állított Kolpingban az ifjak mai nehéz élete elé. A lepel lehullása után előtűnt a szobor és a Kolping-fiúk ajkán felcsendült a Kolping-induló, majd a Kolping dalárda énekelte Beethoven, az Isten dicsősége című dalát. Bálint igazgató köszönő szavai zárták be a szépen sikerült ünnepséget.

A Baróti Katolikus Népszövetség Krisztus király ünnepén tartotta megnyitó gyűlést és egyben hódoló ünnepélyt. A katolikus férfiak a délutáni körmeneten testületileg, tömött sorokban vonultak fel, megmutatva katolikus öntudatukat és hódolatukat Krisztus királynak. Körmenet után az iskola helyiségében volt tartalmas, szép ünnepély dr Györbíró Mihály elnök és Huszár Adám esperes vezetésével.

A marosvásárhelyi zeneiskola kronologikus koncertjének harmadik estélyén Haydn József zenei jelentőségét Vancea Zeno zenetanár ismertette. Haydn műveiből előadásra került a C-dúr trio Erkel Sáriával, Haják Károly és Kozma tanárokkal, a D-mol quartett Costin—Haják—Kozma—Rezachievicivel, a Jahreszeiten című oratoriumát énekelte nagy ének- és hangkészséggel Kolomyjczuk Sándor baritonénekes, akit zonorán kísért kitűnő precizitással Costin Olga. Végül a 10-ik szimfónia került bemutatásra 32 tagú zenekarral. Dirigálta Costin igazgató.

Arad katolikus társadalmi Krisztus király ünnepét magasztosan ünnepelte meg. Szerdától kezdve a hívek ezrei töltötték meg a minoriták díszes templomát, ahol minden nap reggel és este Monay Ferenc dr, a minorita rend generális asszisztense tartott lelkigyakorlatokat. A lélekemelő ünnepségekre szombaton délután Aradra érkezett Pacha Ágoston dr megyéspüspök, titkára Willjung Mihály kíséretében. Pacha püspök este fél hét órakor a ragyogóan kivilágított és zsufolásig megtelt templomban fényes papi kísérettel a főoltár elé vonult, ahol áldást osztott, majd a hívek élén megkezdte a keresztutat. Negyedhétkor rózsafüzér ájtatosság, majd Monay Ferenc dr prédikációja következett, este 11 órakor közös imaóra volt, utána szentégimádás, 12 órakor pedig szentségbetétel. Vasárnap reggel 7 órakor közös szentáldozásra gyülekeztek a különböző hitbuzgalmi egyesületek tagjai, Monay Ferenc dr osztott pápai áldást, végül Pacha püspök mondott záróbeszédet. Ezután Lakatos Ottó dr plébános misézt, majd Pacha Ágoston püspök tartott nagymisét, ünnepi ornátusban. Krisztus király ünnepével egybeesett az Aradi Oltáregyesület 25 éves jubileuma, amely dr Pacha Ágoston megyéspüspök elnökölte alatt délután 4 órakor diszgyűlést tartott a Minorita Kulturház dísztermében. A templomi énekkar Mozart Ave verum című szerzeményét énekelte el, majd Lakatos Ottó dr szentszéki ülnök az oltáregyesület lelkiigazgatója nyitotta meg a diszgyűlést. Lakatos Ottó dr beszédében visszapillantott az oltáregyesület alakulására, amely 1908 február 23-án létesült. Rámutatott az egyesület nemes céljára, az Isten és emberszeretet elmélyítésére, köszönetet mondott Pacha püspöknek áldozatkész támogatásáért és a híveknek fáradhatatlan buzgalmukért, amellyel az egyesület munkáját igyekeznek erősíteni. Lakatos Ottó dr igazgató, aki az egyesületnek kezdetől fogva vezetője és gyarapítója, sokáig ünnepelte a diszgyűlést. Utána Dóczi Béla olvasta fel az utolsó öt évről szóló titkári jelentését, amelyben megemlékezett Dengel Lajosnéról, aki mint védőnő, évtizedeken át munkálkodik az egyesület kebelében. Ezután Fischer Aladár a katolikus gimnázium igazgatója gondolatokban gazdag beszédben ecsetelte az oltáregyesület működését. A szép ünnepséget Kriván Dező főgimnáziumi tanuló ügyes szavalata és Várfalvi Elza, Baranyi Bella, Müttermüller József triójának zeneszáma élénkítette. Pacha püspök főpásztori áldása után vasárnap este hat órakor körmenet volt, amelyen a hívek ezrei vettek részt.

A Kisjenői Római Katolikus Leányklub Krisztus királysága ünnepén liturgikus misét adott elő. A kórus-ímák és énekek mély hatást váltottak ki. Boros Károly kántortanító fáradhatatlan munkásságának és Takács János plébános irányításának köszönhető a lélekemelő közös istentisztelet megrendezése, amelyet a jövőben az összes hívek bevonásával megismétlik és állandósítják.

A Dévai Római Katolikus Kolping Legényegylet P. Vargha Ireneus házfőnök-plébános fáradságos és lelkes munkássága eredményeként a dévai városi és csángótelepi ifjuság rendkívüli közgyűlést tartott. A gyűlésen P. Vargha Ireneus elnök, a részleges tisztújításon alelnöknek dr Kolosy Márton, jegyzőnek Molnár Ferencet és dékánoknak Zsók Ambrust és Márton Lajost választották meg.

A Katolikus Népszövetség Csíkszeredai Tagozata Krisztus király ünnepét egész éjjel tartó szentségimádás után vasárnap ülte meg. Ünnepélyes szentmisét mondott Bíró Ferenc esperes-plébános, László Ignác és P. Kapisztrán közreműködésével. Utána a népszövetségi tagozat közgyűlést tartott, amelyet Mária-ének vezetett be. Az elnöki megnyitót dr Györgypál Domokos nyfőispán tartotta, amely után Buszek Gyula főgimnáziumi tanár a titkári jelentést olvasta fel. A pénztári jelentést Árvás Jenő pénztárnok olvasta fel. Dr Abraham József ügyvéd ünnepi beszédet mondott az Akció Katolikáról. Délután szentségi körmenet volt. Este Pulchard János tanár és Bíró Ferenc esperes-plébános vetített képekben mutatták be Jézus életét és a szeredai műkedvelők előképekben a katolikus egyház örökéletét. Az apostoli utódot Bíró Zoltán meseterien alakította. Az előkép rendezése, fáradságos munkája dr Hirsch Hugóné érdeme.

Hitler az ágyúöntő Krupp-telepek ipari vidékén is a békéről beszélt

Nem avatkozunk a más dolgába, más se avatkozzék a miénkbe, — mondotta Hitler birodalmi kancellár. A Német Katolikusok Munkaközössége a nemzeti szocialista kormány mögött

A „Német Katolikusok Munkaközössége” címén Pápen alkancellár vezetésével még a centrumpárt feloszlásakor megalakult az a politikai jellegű társadalmi szervezet, amely Németország katolikusait a Hitler-kormány-nal való barátságos együttműködésre csoportosítja. Ez a szervezet most felhívást bocsátott ki, amely a november 12-iki népszavazáson, illetve választáson való részvételre szólít fel minden katolikus családot.

A felhívás elmondja, hogy a 15 év előtti novemberi forradalom óta Hitler az első német kancellár, aki a német nép becsületére hivatkozva szembenézett az egész világgal. Hálát kell neki mondani ezért a becsületvédőtért. Ezt a hálakifejezést fogja jelenteni a népszavazás a kormány külpolitikája fölött.

És meg is kell választani a jövő birodalmi gyűlést. Ebben is a katolikus közönségnek ki kell mutatnia, hogy egyetért a nemzeti szocializmussal, amely a tizenötévi káoszról és nemzetközi elnyerészkedésről kiemelte Németországot s megvalósította a harmadik birodalom eszméjét a tisztaság és munka jegyében. Ugyanez a harmadik birodalom az államot a keresztény erkölcs alapjaira helyezte, s visszaállította az egyház és állam közötti bizalomteljes együttműködést a konkordátum által.

A felhívást a vezetőség nevében Von Pápen alkancellár, Dauser államtitkár, Bonzen kormányzósági elnök és Detten Herman volt őrnagy írta alá.

Háromszázötven teremben gyűlt össze Hitler esseni hallgatóközönsége.

Essenből jelentik: A nemzeti szocializmus uralomra jutása óta csütörtökön beszélt Hitler kancellár először újra Essenben. Erre az alkalomra 350 terem foglaltak le, amelyekben hangszórók útján hallgatták a megjelentek a kancellár beszédét.

Előbb Pápen alkancellár beszélt. Hangzottatta, hogy az elmúlt 8 hónap eléggé megmutatta a német nemzetnek a jelenlegi kormányzat alapját és a jövő útját.

Hitler többi között azt mondotta, hogy a jóhiszemű német népet keserű csalódás érte, amikor a Wilson által tett ígéreteket éppen a békeszerződés nem váltotta be. Az lett volna az első feladat, hogy a népeknek visszaadják a magasabb jogeszmé iránti hitét, s ezzel megteremtsek a népek erkölcsi biztonságát. De ehelyett még nyugtalanabbá és bizalmatlanabbá tették a világot, mint amilyen valaha is volt. A Népszövetség sem volt képes tiltakozásával megállítani ezeket a fejleményeket. Ellenkezőleg: a küzdelem egyre makacsabbá vált és még az is elidegenítette a népeket.

ami tulajdonképpen arra volt hivatott, hogy tulajdonképpen kiengesztelje őket.

— A nemzeti szocializmus célja nemcsak a hatalom megszerzése volt, hanem programjának és ígéreteinek beváltása is. Ígéreteinknek — mondotta a kancellár — már eddig is eleget tettünk. Polgárháború dúlt, naponkénti utcai harcok és vérengzések voltak Németország minden részén. A pártoskodás orgiákat űlt. Ma csend van, rend van és munka élénksége egyesíti az embereket. Erre van szükség: a nemzet teljes egységére. Csak a nemzeti tömörülés adhat erőt nagy tettek keresztülvételére.

Egyenlő jogot, egyenlő békét minden népnek!

— Ma már nem lehet a magát emésztő és magát öldöklő egykori német népre ráismerni. Öntudatlanságából fölébredt. Föltámadt az a német nép, amelyet óhajtottunk. Ebben az átalakulásban, a mi építő munkánkban mi csak magunkat szedtük össze, de a világra nem támadtunk. A világ se támadjon mireánk. Minden szabad nép joga szerint igényt tartunk arra, hogy önrendelkezésünk legyen: hogyan formáljuk életünket. Ez a mi dolgunk! Mi nem avatkozunk más dolgába, nem törődünk más állam alkotmányával, reformjaival. — de ugyanezt mi is elvárjuk másoktól! Mindenkiel, aki jóakarátú, meg akarunk békélni. A német népek a legközelebbi napokban ünnepélyes hitvallást kell tennie, hogy a béke, becsület és egyenjogúság elvét magáévá teszi.

Az új francia kormány bemutatkozik a parlamentnek

— Még nincs biztos pénzügyi programja —

Párizsból jelentik: A Sarraut-kormány pénteken délután bemutatkozik az országgyűlés mindkét háza előtt. Kiemeli az eddigi külpolitikai irány folytatását, de a pénzügyi program tekintetében csak általánosságokat fog mondani s részletes előterjesztéséhez két heti határidőt fog kérni.

A Sarraut-kormány tagjai között ugyanis komoly nézeteltérések támadtak a pénzügyi

szanálás kérdésében. Beavatottak nem tartják kizártnak, hogy az ellentétek esetleg újabb kormányválságra vezetnek.

Bonnet pénzügyminiszter és Gardey költségvetésügyi miniszter nem tudnak megegyező álláspontra jutni a pénzügyi szanálási program tekintetében. Ezzel magyarázható, hogy a kormányprogram pénzügyi része a pénteki bemutatkozáig sem tudott elkészülni.

Szovjet-Oroszország számít a kisantantira

Benes külügyminiszter bejelentette, hogy Csehszlovákia diplomáciai összeköttetésre lép Szovjet-Oroszországgal

Moszkvából jelentik: A szovjet-kormányhoz közelálló körök biztosra veszik, hogy a három kisantantállam a legközelebbi jövőben bejelenti a szovjetköztársaság de jure elismerését. E körök szerint a három állam együttesen közli majd elhatározását a szovjet-kormánnyal és együttes követséget is állít fel Moszkvában.

Benes cseh külügyminiszter részéről már megtörténtek a kezdeményező lépések. Lehet, hogy a legközelebbi hetekben már megérkezik Moszkvába a kisantant első hivatalos kiküldötte: Titulescu, hogy aláírja a három kisantantállam nevében a diplomáciai kapcsolat újrafelvételéről szóló megállapodást.

Prágából jelentik: Benes külügyminiszter csütörtökön bejelentette a szenátusban, hogy Csehország rövidesen felveszi a normális po-

litikai és gazdasági kapcsolatot Szovjet-Oroszországgal. Oroszország politikájából — úgy mond — nem szabad szabad presztizskérdést csinálni és nem szabad többé továbbfolytatni az elzárkózás politikáját.

Amerika Franciaországban kezdte meg az olcsó dollárral való aranyvásárlást. Newyorkból jelentik: Roosevelt programja keretében az első aranyvásárlást a newyorki Federal Reserve bank és egy francia bank ma megkezdte. A felvásárolt arany mennyiségeket szigorúan titkolják. A francia bank gazdasági osztályán hangsúlyozzák, hogy aranyat csak francia frank ellenében adtak el. Amerikának tehát előbb frankot kellett vásárolnia.

Az én talpam Okmatalp
Kevés pénzért soká tart

**PALMA
OKMA**

tartó talp
nem árul át,
tartóssága
csodával határos

Ezt kérje!

— Békét és együttműködést akarunk minden néppel. Megbékélést akarunk mindenfelé, de a magunk számára is ugyanazon jogokat követeljük, mint amelyek más népek javára is megvannak.

LA MANDE:
**KRISZTUS
PARIZS VADONÁBAN**
135 lei és portó.

ELEKES:
KRISZTUST! KENYERET!
145 lei és portó.

Erdélyi Lapok könyvosztálya.

UJDONSÁG!

MOST
JELENT
MEG!A nagyenyü magyar rádió-szónok:
Dr. TÓTH TIHAMÉR EGYETEMI TANÁR

Legújabb hatalmas műve:

**A SZENVEDŐ ÉS GYŐZELMES
KRISZTUS**című könyv most hagyta el a sajtót!
Csupa erő, csupa lendület, csupa ragyo-
gás az egész munka! :: Ara igen szép
kartonkötésben 275 lei. :: Pénz előze-
tes beküldése esetén portómentesség!„ErdélyiLapok”
hönvosztálya.**Francia szabadkőművesség
és német „zsidóüldözés”**

A francia liberális és szabadkőműves sajtó arra használta fel a németországi zsidóság náttérbeszorítását, hogy Németország ellen támadjon s a világ közvéleményét ellene hangolja.

A francia földön megjelenő „Elsässer Kurir” legutóbbi erélyesen állást foglalt a szabadkőműves francia sajtó magatartása ellen. Antiklerikális képzettségnek nevezi a liberálisok botránkozását a németországi események fölött, amely sajtó hazájában mitsem törődik a szerzetesrendek és kongregációk üldöztetésével.

A francia kormányzat — írja a lap — neveltségessé teszi magát Einsteinnal s a többi németországi zsidókkal szemben tanúsított előzékenységgel és Németország kritizálásával, míg Franciaországban az ilyen sérelmes törvényeket megtűri. Mintha elfelejtették volna, hogy Franciaország a szabadság, egyenlőség és testvériség hazája is követett el néhány évtizeddel ezelőtt erőszakosságokat a szerzetesrendek és kongregációk ellen. Hogy érvényt szerezzenek a szabadkőműves és egyházellenes törvényeknek, katonákkal és csendőrökkel szállították meg a kolostorokat, birtokaikat el-

vették, több mint 17.000 iskolát bezártak, a katolikus tanítók és tanítónők szájából kivették a kenyeret.

Szánakozva írják a párizsi német zsidókról, — folytatja tovább az *Elsässer Kurir*, — de a legsorsúldozottabb páriák tulajdonképpen a szerzetesek és kongregációk tagjai. A vallásszabadság hazájában egyes szerzetesrendek tagjai kizárólag vallásuk miatt vannak megfosztva a legelemibb polgárjogoktól. Melyik „humanista” francia lapnak jutott eszébe a katolikus szerzetesrendek és spanyol katolikusok barbár elnyomatását komoly kritika tárgyává tenni. A németországi zsidóság érdekeinek igazságos háttérbeszorítása azonban haragot és gyűlöletet váltott ki belőlük.

Angliában hasonló az állapotok. Jó volna — írja a *„Kölnische Volkszeitung*, — ha Sir Austen Chamberlain Németországot fenyegető kezével felütné az angol törvénykönyvnek régi lapjait és tanulmányozná azokat a törvényeket, amelyeket a büszke Albion a római katolikusok ellen hozott. Igaz, hogy ezek idők multával elavultak, de életben maradtak egész Mac Donald miniszterelnökségig, míg hivatalosan felfüggesztették.

Ballagás...

— Dalmű két képben. —

Előadják: a „Leszerelési Komédia” művészei s a konferencia tagjaiból alakult „Mozsárágyú” dalárda.

I. kép

(Szín: a leszerelési konferencia tanács-terme. Idő: 1933 október 14. Déli 12 óra).

Nadolny (táviratot lobogtat a kezében, amelyet kézről-kézre ad. A távirat most érkezett Berlinből és utasítást tartalmaz, hogy hagyja ott a leszerelési konferenciát. Rövid némajáték után):

Nem történt semmi, csak elváltunk csendben,
good night, good night, good night,
Igy kellett lenni, majd hívnak még engem!
good night... stb.

(zenei aláfestés: erős horkolás, mintegy szimbolizálva a konferencia közeli, mély álomba-szenderülését. Majd):

Boncour felé gúnyosan:

Pá, kis aranyom, pá, nem zavarom pá,
csak elhagyom, pá!...

Boncour (hasonlóképp gúnyosan):

Legyen most úgy, ahogy te kívánod,
távozz el hát, kollégám!
Ami tétlél, tudom, hogy megbánod,
Visszatérsz, ha fáj a magány...

Nadolny: (indul az ajtó felé).

Kórus (kétségbeesett erőfeszítéssel):
Gyere vissza, minden meg van bocsátva,
Legyen minden úgy, mint azelőtt.
Nélküled mi nem vergődünk zöldágra...

Boncour (bosszusan):

...Hagyjátok csak eltávozni őt!

Nadolny (az ajtóból visszaszól Normann Dawisnek):

Kövesse példám, távozzék el innen,
A sors nekünk a válást rendelé,
Ha fáj is: kollégám azért ne féljen,
A kontinens meg nem reped belé... (El).

II. kép

(Szín: ugyanaz, Nadolny nélkül. Idő 15 nappal később).

Normann Dawis (áll a terem közepén, szenvedélyes hangon):

Hazamba vágyom, Fehér Ház kapuja vár,
Szebb ott az álom, s szebben fénylik a dollár...
(A telefonhoz rohan. Felkapja a kagylót, s Washingtont hívja. Hevesen magyarul, látszik, hogy a drót túlsó végén állót mindenképpen meg akarja győzni. Arca egyre jobban felderül, majd lecsappja a kagylót s tánc lépésben a terem közepére lejt. Pattogó ritmussal):

Átmegek az óceánon,
Problémátok' sutbavágom... (Indul).

Kórus (kétségbeesetten):

Ne menj el, maradj itt,
Majd meglátod, jobb lesz itt...

Normann Dawis (elhárító mozdulattal):

Nem lehet azt parancsolni senkinek,
Hogy ott maradjon, hol a szíve nem szeret...

Kórus (reznigáltnan):

Ballag már a vén Jenki, tovább, tovább,
Követni fogja mindenki, tovább, tovább...

Normann Dawis (kivülről szűrődik be a hangja):

Ez út hazamba vissza visz,
Katona leszek magam is...

Kórus (ércesen):

Tovább, tovább, tovább,
Fel háborúra, cimborák!

(Függöny). Fedor Viola

Az orvos levele

Asszonyom,

sajnálattal olvastam leveléből, hogy meghűlt, lázas volt, s így kissé elmaradt levele. Azonban ha később is valamivel, de itt van írása és engem ugyancsak nehéz feladat elé állít. Nehéz a feladat, mert válaszom szűkre szabott keretei nem teszik lehetővé kérdésére olyan alaposan, mindenre kiterjedő választ adni, mint amint szükséges és talán érdekes is volna. Mert az „angol-kór”, „rachitisz” olyan szélesen elterjedt betegsége a világnak, hogy arról illene minden anyának sokat és mélyen tudni. Már pedig levelem erre nem rendelkezik elég tág térrel.

A rachitisz elnevezés a XVII. században ered, még pedig 1650-ből, amikor is Glisson Ferenc, az angol „the rickets” elnevezésű betegségre, miután számos megfigyeléssel kibővíve először ő írta le pontosan az „angol-kór” — használja és adja ezt az elnevezést. Ma már tudjuk, hogy ez a betegség rendkívüli módon elterjedt, főleg a fehér népfajta lakott művelt országokban, még pedig a mérsékelt égöv északi részén. Nagy városok szegény negyedeiben a gyermekek még 90-nél is több százaléka angolkóros.

Hogy az ókor kultúrnépeinél volt-e rachitisz, — biztos adatunk nincsen, de pl. Traianus és Hadrianus római császárok idejében a nagyírű Soranus szülészorvos (Kr. sz. u. 200) görbe lábakat római városi gyermekeknél gyakrabban látott, mint a falusiaknál. A középkorból is alig van más adatunk, mint Columbus idejéből származó délamerikai görbecsontok, amelyek az angolkór biztos jeleit mutatják. Csak a XVII-ik században Glisson munkája adott tiszta képet e bajról, s őt illeti meg a helyes megfigyelés és leírás elsősege. Nem untatom Asszonyom a száraz történelmi adatok felsorolásával, pedig érdekes volna követni ezt a fonalat egész napjainkig, hanem rátérek a baj rövid ismertetésére. Az angolkór egy táplálkozási betegség, amelynek kialakulásához nagyban hozzájárul a fényhiány, a naphiány. Legjellemzőbbje ennek a bajnak az elhúzódó lassú elmeszesedése a csontoknak, vagyis hogy a csontok lágyak, könnyen elferdülnek (gerincoszlop, lábszár, ízületek vége, stb.), elhajlanak; a fej tetőn a „feje lágú”-a a koponyának sokáig puha marad, a fej szinte négyzetes lesz, a homlok kidudorodik és így tovább. A csontképződésnél a zavart a méz és phosphor egymáshoz való viszonya okozza. T. i. ha kevés a phosphor, a szervezet a mézsókat nem raktározza le a csontokba, azok nem erősödhetnek meg. Egészséges gyermeknél a méz és phosphor viszonya a vérben rendes. Ha tehát a kisgyermek nem helyesen táplálják: akkor a fejlődő szervezet csontrendszerre nem kap megfelelő és jó építő, tápláló anyagot, ami a csontok fejlődését biztosítja. Angolkórt kap az a gyermek is, akit anyja egy éves korán túl is szoptat, vagy az, aki életében csak tej vagy főleg tejes ételeket kap. Ezért kell megfelelő minőségű és mennyiségű főzeléket, párolt vagy nyers gyümölcsöt adni a kicsinek.

Asszonyom, ha megfigyeli az angolkóros gyermeket, az egy „jó” gyermek, mert csendes, majdnem mindig a hátán fekszik, nagyon későn kezd ülni, állni, járni. Fogzása késő, a rendes sorrendtől eltérő. Szellemileg is elmaradt, hajlamos mindenféle hurutokra, gyenge az ellenállása.

Az angolkór bizony súlyos baj, s ne mossa el senki a legkisebb gyanu esetén: orvosi tanáccsal helyrehozni az elmulasztottat. Mert az angolkór megelőzésének legbiztosabb módja a helyes táplálkozás. A helytelen táplálkozást még támogatja napfény, friss levegő hiánya, pedig ebből bőven és ingyen lehet része még a legszegényebb emberpalántának is.

Tudom, most azt várja tőlem, hogy orvosi utasítást adjak az angolkór kezelésére. Csalódní fog. Ezt nem teszem, nem akarom. Erre az az orvos lesz illetékes, akihez adott esetben a jó és gondos szülő majd fordulni fog, erre a levelezés nem való, sőt ártalmas és káros. Ha sikerült kérdésére olyan választ adnom, amelyből képet tud adni magának arról a betegségről és a teendőkről, akkor az örömmel tölti el kész hívét!

Dr. Schmidt Béla
(Marosvásárhely)

Kávéházakban, vendéglőkben mindenütt kérje az „Erdélyi Lapok”-at.

HIREK

Központi szerkesztőség:
Oradea—Nagyvárad, Str. Regele Carol II. 5
Telefon: 27.

Felelős szerkesztő: **Perédi György**

Kolozsvári szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cluj, Piața Unirii 13. — Telefon 502.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

1807 november 4. Lendvay Márton születése

Aki a németeknek Schilckraut, a mai olaszoknak Moissi, az volt a magyar színpadon Lendvay Márton. Hős volt és agitátor, művész és programhirdető. Amit az író a sorok között elképzelt, azt ő megérezte s nagyszerű alakítóképeségével tudta megéreztetni a közönséggel is. Erdélyi földön született, Nagyváradon, ahol ma is szobra áll a róla elnevezett téren. A nagybányai katolikus gimnáziumban tanult s gyermekkorában ébredt fel benne a vágy a színpad után. Ifjúkori kísérletei azonban nem árulták el a későbbi nagy színt. Nagybányáról Szatmárra került s ott lépett föl először 1828-ban műkedvelők között, olyan sikerrel, hogy hozzáértő férfiak biztatják: lépjen a színpályára. Sok küzdelemmel kellett ezután keresztül mennie, míg végre nagy társulathoz szerződhetett: Kassára, ahol feleségével, Hivatal Anikóval, egyszerre feltrúnt. Rövid ideig vándorszínészkedett még. Végre előbb a budai társulathoz, majd a pesti Nemzeti Színházhoz szerződhetett: s ezidőtől egészen haláláig a fokozódó diadalokból állt az élete. Katona József Bánk bánját, Shakespeare Hamlettjét és Othellóját olyan sikerrel játszott Pestre színészek, hogy e szerepekben láthassák. A magyar közönség évtizedeken át nem vett rajongó szeretetbe színészt olyan mértékben, mint Lendvayt, akinek mélyrehatóan átélte, emberien megformált alakításairól még ma is legendás tisztelettel beszélnek a magyar művészvilágban. Élete összeforrott a színpaddal s ott is érte el a vég, sikerei színhelyén: 1854-ben egy este alakítás közben összerogyott a színpadon. Pályatársai azt hitték, átéli a szerepét, de később is csak vonaglott, hörgött, amikor a függöny már lement. Az orvos eret vágott rajta, de ez sem segített s a nagy színész négy évi kínos szenvedés után, 1858 január 29-én meghalt. Szobrát, amelyet Dunayszky mintázott, a Nemzeti Színház udvarán állították fel 1859-ben. Fia, ifj. Lendvay Márton is nagyszerű színész volt s mindenben örökölte szülei nagy tehetségét.

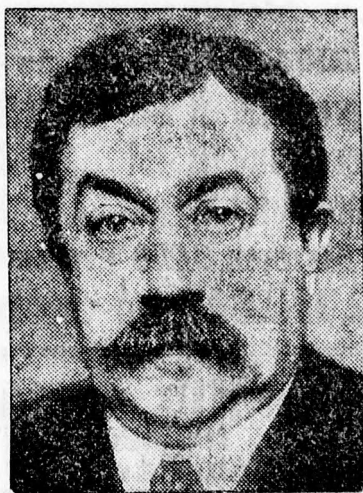
Nehézségek a kispapok katonai felmentése körül. Csíkszereda. Saját tud. A gyulafehérvári katolikus teológián tanuló csíki székely kispapok katonai felmentése körül nagy nehézségek vannak. Annak ellenére, hogy a papnevelde igazgatósága a törvényben előírt formáknak kellő időben eleget tett, a csíkszeredai hadkiegészítő parancsnokság útján nem jött meg kellő időre a felmentés és így megtörtént, hogy több kispap katonai behívót kapott. A hadkiegészítő bizonyos jelentkezési mulasztásokkal indokolta meg a behívást.

Beiktatják az új karánsebesi román püspököt. Temesvár. Saját tud. A karánsebesi román püspöki széke tudvalevően Lazarescu Vasile dr nagyváradi kanonokot választották meg. Az új püspököt, aki a hánsági Zsadányból származott el, november 21-én fogja Balan Miklós dr metropolita nagy ünnepélyességgel beiktatni.

Áthelyezése miatt öngyilkos lett egy román igazgató. Nagyváradon veronállal megmérgezte magát Fechete Mária, a sánc-utcai elemi iskola 35 éves igazgató-tanítónője, mert a tanfelügyelő az ő megkérdése nélkül áthelyezte rangjának kevésbé megfelelő állásba. A tanítónőt kórházba szállították. Állapota válságosra fordult.

Meghalt dr Frencu Amos. Kolozsvárról jelentik: Dr Frencu Amos ügyvéd, az Economul bank volt igazgatója kéthetes influenzás betegeskedés után 68 éves korában, pénteken hajnalban meghalt. A kolozs megyei politikai életben jelentős szerepet vitt. A móccok harcának neveztek. Fiatalkorában a memorandum per alkalmával az ifjuság vezére volt. Az impérium változásokkor tagja volt a kolozsvári román nemzeti tanácsnak is, amely az aradi és nagyszebeni kormányzó tanácsoktól el akarta vitatni az Erdély fölötti rendelkezést. Ezt a vitát Frencu vezette, azonban ez az akciója sikertelen maradt s azóta visszavonult a politikától. A móccok harcosa emlékére Siancu kapitány, aki Tischler Mórt lelőtte, a móccokkal tüntető felvonulást akart rendezni, de kérvényét a prefektiura elutasította. Frencu Körösbányán helyezik örök nyugalomra.

Változások az olasz kormányban. Londonból jelentik: Az angol sajtó római értesülése szerint az olasz kormányban személyi változások lesznek. A tifuszban súlyos betegen fekvő Balbo Italo légügyi miniszter betegsége miatt a hadügyi, tengerészeti és légügyi minisztériumot összevonják és ezeknek élére, mint honvédelmi minisztert, Badog Lio tábornagy-vezérkari főnököt állítják. A külügyminisztérium valószínűleg összeolvad a miniszterelnökséggel, illetve ezt a tárcát Mussolini veszi át.

Painlevé,

a napokban meghalt francia miniszterelnök.

Felségsértésért folyik a vád Oanea szenátor ellen. Bukarest. Saját tud. Emlékezetes, hogy Oanea Lőrinc, volt liberális szenátor, a Státus elleni hajsza egyik harcosát, a kolozsvári ügyész perbe fogta felségsértés címén, amiért ez előtt két évvel a naszód megyei választási küzdelemben sértő módon bírálta az uralkodó tevékenységét. Oanea fellebbezéssel élt, már a vádirat ellen is, azzal a kifogással, hogy a kolozsvári törvényszék nem illetékes, de a tábla vádtanácsa elutasította. Oanea ezután ezt a bírósági határozatot is felfolyamodással támadta meg, a Semmitőszéken, de a Semmitőszék mind a nyolc kifogását visszautasította. Ekkor Oanea magát a régi magyar törvényt támadta meg, amelynek alapján a kolozsvári ügyész perbefogta őt és azt igyekezett bizonyítani, hogy e törvény alkalmazása alkotmányellenes. A Semmitőszék teljes ülési határozatával azonban ismét visszautasította Oanea fellebbezését, aki ellen ezek szerint a felségsértési eljárás tovább folyik.

Leölték egy román szökevényt a magyar határnál. A román granicások pénteken hajnali öt órakor a biharpüspöki határnál észrevették, hogy valaki a kukoricásban Magyarország felé futva menekül. Sortüzet adtak, amire a futó összeesett, egyik golyó a hátgerince mellett talált és keresztülment rajta. Beszállították a nagyváradi kórházba. Negruser Alexandrunak hívják, 20 éves földműves gyerek a Sucava megyében levő Osvana községből való. Még nem tudják, hogy miért akart átszökni a határon. A katonai és civil bizottság kiszállt a kórházba a fia kihallgatására, de jelentést nem adtak ki. A sebesült állapota válságos.

Már a dohány-monopol is rendelkezik. Csíkszereda. Saját tud. A dohány-monopol csíkszeredai raktára rendeletet adott az előjáróságoknak, figyelmeztessék a dohányárusokat arra, hogy dohányneműekben legalább háromezer leinek kell feküdni. Hogy pedig a dohány méltó módon kezeltessek, azt is elrendeli, hogy a dohányárusok készítsenek külön szekrényt, amelynek magassága egy méter husz, front szélessége nyolcvan és oldal szélessége ötvenöt centiméter. Fehérre kell festeni és három polccal kell ellátni, mert ha nem, akkor a dohányárulási engedélyt bevonják. Hasonlóképpen elveszik az engedélyt, ha az engedélyes három hónap alatt nem tanul meg románul. Ezt is a raktár rendeli el. Végül azt is elrendeli, hogy a 300 leiben megvásárolt elárúsító tábla helyett újat vegyenek, mert ha nem stb., következik a refrén: bevonják az engedélyt. Ehhez se kell kommentár. A végén még megtörténhetik, hogy egyenruhát is kell venniük, természetesen a monopol által meghatározott cégtől.

Egy mániátikus fényképész leszurta a katonai ügyészt. Bukarest. Saját tud. Atanase Radulescu vándorfényképész ellen, aki tegnap a hadbíróóság előtt bosszúból öt késszurással súlyosan megsebesítette Candiani hadbíróezredest, az ügyészség megindította a vizsgálatot. A merénylet bevallotta, hogy előre megfontolt szándékkal meg akarta ölni Candianit, mert az rendre megszüntette az eljárást azokban a feljelentésekben, amelyekben ő a hadbíróóság előtt igazságot akart keresni. Radulescu nem tudott belenyugodni abba, hogy az első granicásrezred megvonta tőle az engedélyt, hogy a katonák részére igazolvány felvételeket készítsen. Több panaszt nyújtott be. Az egyik intendáns őrnagy ellen 350 ezer lei kártérítést is követelt és olyan vádakkal illette a katonai parancsnokságokat, amelyek miatt hadbíróósági eljárást indítottak ellene. Ügyében tegnap lett volna a tárgyalás a hadbíróóságon és Radulescu, aki a végén már olyan mániákusan kereste igazát, hogy egészen a Népszövetségig el akart jutni panaszával, elhatározta, hogy megöli Candianit ezredest, akit minden baja kuforrásának gondolt. Házigazdájától nagy konyhakést kért, azt kifenette egy kiskocsmában, a hadbíróóság mellett s azzal felfegyverkezve leste meg a kaszárnya bejáratánál az ezredest.

Skarlát és diftéria megbetegedések Nagyváradon. Nagyvárad város állandó választmányának péntek délelőtti ülésén dr Filip városi főorvos referált a járványkórház helyzetéről. A járványkórházban jelenleg huszonnégy ragályos beteg fekszik (tizennyhat skarlátban és nyolc diftériszben). A megszorított járványos betegek kezelésére november 5-től bizonytalan ideig dr Mózes Kornélia orvosnőt alkalmazta a város a járványkórházban.

Két év alatt egymillió a szaporodás Olaszországban. Rómából jelentik: Olaszország lakossága a legutóbbi népszámlálás adatai szerint 42,592.000 lelket tesz ki. A lakosság számának emelkedése tehát az 1931. évi népszámlálás óta majdnem egymillió.

Nagy viharok emberáldozatokkal. Kedden és szerdán Európaszerte rendkívüli időjárás pusztított. Észak-Olaszországban hóviharok dühöngtek. Egy buvárhajót a trieszti kikötőben letépett lánccáról a vihar. Franciaország délkeleti részében a bazel-párizsi menetrendszerű repülőgép a sűrű havazásban dombnak repült. Utasai közül kettő meghalt. A Tiranán keresztül folyó hegyi patak az erős felhőszakadás következtében kiöntött, huszonkét ház összedőlt, huszonhat ember meghalt. Salzburg környékén is kiáradtak a folyók. Észak-Németország fölött borzalmas orkán tombolt, amely több embert megölt. De Európán kívül is borzalmas időjárás tombolt. Jamaika szigetén a szél és a vihar pusztítása huszonöt-millió lei kárt okozott.

A ma legidősebb könyve
Varga László S. J.
Új társadalmi rend felé
Ara 25 lei és portó.
Kapható az Erdélyi Lapok könyvosztályánál.

Igazi meglepetés...

éri az **ÁLLAMI OSZTÁLYSORSJÁTÉK** résztvevőit, amikor a november 9-én kezdődő és 1934 március 26-ig tartó negyedik osztálysorsjáték új tervezetét olvassák.

Ime a legszenzációsabb szám adatok :

<p>Első osztály. Húzás: 1933 november 9. és 10.</p> <p>1 nyeremény á lei 1,000.000 1 nyeremény á lei 300.000 1 nyeremény á lei 100.000 és összesen 2450 nyeremény : 7,730.000 lei értékben.</p>	<p>Harmadik osztály. Húzás: 1934 január 1. és 2.</p> <p>1 nyeremény á lei 1,000.000 1 nyeremény á lei 300.000 1 nyeremény á lei 100.000 és összesen 2450 nyeremény : 12,990.000 lei értékben.</p>	<p>Ötödik osztály. Húzás: 1934 február 22-től 1934 március 26-ig. Nagy prémium: 5,000.000 lei vagy öt prémium, egyenként : 1,000.000 lei.</p> <p>1 nyeremény á lei 5,000.000 1 nyeremény á lei 3,000.000 1 nyeremény á lei 2,000.000 1 nyeremény á lei 1,000.000 1 nyeremény á lei 500.000 2 nyeremény á lei 300.000 4 nyeremény á lei 200.000 8 nyeremény á lei 150.000 17 nyeremény á lei 100.000 összesen 30.200 nyeremény : 197,332.000 lei értékben.</p>
<p>Második osztály. Húzás: 1933 december 7. és 8.</p> <p>1 nyeremény á lei 1,000.000 1 nyeremény á lei 300.000 1 nyeremény á lei 100.000 és összesen 2450 nyeremény : 10,360.000 lei értékben.</p>	<p>Negyedik osztály. Húzás: 1934 február 1. és 2.</p> <p>1 nyeremény á lei 1,000.000 1 nyeremény á lei 300.000 1 nyeremény á lei 100.000 és összesen 2450 nyeremény : 15,660.000 lei értékben.</p>	

Lépjén tehát be bármelyik elárusítóhoz és vegyen sorsjegyet, mert a szerencse minden elárusítónál ott várja Önt a küszöbön.

**Oradea, Bihar-
és Szilágy megyék
főelárusítója :**

Goldschmidt Bank R.-T.

Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand No. 10.

A kiadóhivatal üzenetei

F. J. Ineu. Megrendelésével sziveskedjék az Erdélyi Tudósító kiadóhivatalához, Kolozsvár, Monostori-ut, fordulni. — I. V. tanítónő, Tasnád.

Kérésére ezton igazoljuk a küldött összeg vételét, amellyel b. előfizetését folyó év december hó 31 ig ismertük el. — H. B.-né, Rimavica. Szives érdeklődésére közöljük, hogy előfizetése 1933 ja-

nuár 1-től esedékes, miután nb. lapján említett ur sem eszközölt hozzánk ez évre befizetést. — „Farkasiaki”. Ezton hozzuk szives tudomására, hogy b. előfizetési díja 1933 július 1-től esedékes

KÖZGAZDASÁG

Megjelent a gyümölcspálinka és borpárlat készítéséről szóló új szabályzat

A *Monitorul Oficial* című hivatalos lap október 31-iki száma közli a gyümölcspálinka és borpárlat készítéséről szóló új rendeletet. A rendelet főbb intézkedései ezek:

Gyümölcsből, vagy gyümölcsstermékéből készített szeszestálnak tekintenek a következők:

a) A *cujka*, amelyet főzés és lepárolás után szilvacefréből, más anyag hozzáadása nélkül állítanak elő s amelynek jellegzetes szilvaíze és aromája van;

b) a *csereznye*, *körte*, *alma*, stb. gyümölcsökből főzés és lepárolás által előállított pálinkák;

c) a *borpárlat*, amely a bor lepárolása után állítatik elő és „borpárlat”, vagy „borpárlin” elnevezés alatt hozható forgalomba;

d) a szőlőtörkölyből lepárolt *törkölypálinka*;

e) a borseprőből lepárolt *seprőpálinka*.

A következő szakaszokban az iparszerű szeszfőzőüzemek fogalmi körét szabja meg a rendelet, amelyeknek minimálisan 400 liternyi termelésre elegendő egy, vagy több főzőüsttel kell rendelkezniük, ellenőrző szerkezettel és gyűjtőmedencével is felszerelve. Ezek legalább 50 fokos erősségű szeszestálokat készíthetnek. A szeszfőző üzemek csak a Monopol működési engedélye alapján helyezhetők és tarthatók üzemben.

A szeszfőző üzemek minden üzemi évben kötelesek a következő intézkedéseket megtenni:

1. Husz nappal a kampány megkezdése előtt kérvényt kell előterjeszteniük, amely az alábbi adatokat tartalmazza:

- a) a gyártás kezdetének időpontja;
- b) a gyártás időtartama;
- c) a felhasználandó nyersanyag mennyisége kilogrammokban, vagy literekben kifejezve;
- d) a naponkénti termelés hozzávetőleges mennyisége.

Ezenkívül közzendő az üzemi tőke összege, a nyersanyag beszerzésének helye, továbbá a műszaki és adminisztratív vezető neve stb.

A gyümölcspálinkafőző-üzemek kötelező felszerelése: hűtővel és a Monopol által előírt ellenőrzőkészülékkel felszerelt egyszerű kazán; ellenőrző készülék hiányában gyűjtőedény beállítását rendelheti el a Monopol, amelyet közgeivel lepecsételtet és ellenőriztet. A gyümölcspálinkafőző-üzemek tíz nappal a munka megkezdése előtt kötelesek bejelenteni a nyersanyag mennyiségét, származási helyét, a főzés időtartamát, a készíteni szándékolt gyümölcspálinka hozzávetőleges

mennyiségét, az üstök számát stb. Ezenkívül heti jelentéseket is tartoznak tenni a főzés egész időtartama alatt.

Gyümölcspálinka és borpárlat főzése céljából a gyümölcs- és bortermelők is tarthatnak üstöket, amelyeknek termelőképessége legalább 60 liter.

Az ilyen „kisüst”-tulajdonosok taxák fizetése alól mentesítve vannak évi házi haszná-

latra szánt 15 liter abszolút alkohol erejéig. Taxamentes továbbá:

75 liter, ha a pálinka, vagy *cujka* 20 foknál,

60 liter, ha 25 foknál,

50 liter, ha 30 foknál nem magasabb szesz-tartalma.

A fentiek szerinti taxamentesség kedvezménye csak az engedményes kisüst-tulajdonos saját tulajdonában, vagy haszonbérletben termelt gyümölcsökre, illetve melléktermékekre terjed ki. Nem vonatkoztatható azonban az erdőben, vagy művelés alá nem vont más területeken összegyűjtött vadgyümölcsökre.

A rendelet további szakaszai részben detail-intézkedéseket tartalmaznak, részben a pálinka- és borpárlatkészítmények forgalmát szabályozzák, részben pedig a fizetendő taxákat közlik.

Jugoszlávia támadja Csehszlovákia gazdasági politikáját

— Bajok a kisantant gazdasági egysége körül —

Belgrádból jelentik: A *Politika* éles támadást intéz Csehszlovákia ellen gazdaságpolitikája miatt.

— Jugoszlávia — ugymond, — nem nézheti többé ölbelettel kézzel Prága magatartását,

amely a színajai tanácskozásokon a kisantant gazdasági egységéről hozott határozat után érthetetlennek nevezhető. A belgrádi kormány gondos figyelemmel kell kísérnie a prágai kormány magatartását és meg kell tennie a szükséges lépést a helyzet megváltoztatására.

Körséta a temesvári mintavásáron

A temesvári mintavásár iránt változatlanul élénk érdeklődés nyilvánul meg, úgyhogy az ötödik napon a fizető látogatók száma már elérte a 35.000-et. Tekintve, hogy a jegyek ára 10, 20 és 40 lei, az erkölcsi sikert teljes anyagi siker is kísérte.

A kiállítás területére érve azonnal szembeötlik

a Muschong Művek

élénk pirosszínű pavillonja, amelyben a nagy vállalat iugosi gyártelepén készült különböző szabványu homnyolt és géphód farkú tetőcserepek, falazó és speciális, úgymint radiál lépcsőtégla-fajták vannak kiállítva. A csinos pavillon falait a sinaii Poisor királyi palota fényképfelvételei díszítik, amelynek tetőzetéhez a Szladek Béla mérnök, vezérigazgató szakavatott vezetése alatt álló Muschong-féle téglagyár szállította az elpusztíthatatlan fedőanyagot. A kiállítás bejáratától a Muschong-féle pavillongig 3 cserépen taposó elefánt alakja mutatja az utat. Ez a gyár védjegye, annak jelzésére, hogy a Mushong-féle cseréptégla még az elefánt súlyos léptei alatt sem törik el. A pavillon belsejében az Európaszerte híres búiási gyógyfürdő, amely szintén a Muschong-család tulajdona, dús szénsavtartalmú, kellemesen savanykás ízű „Phönix” ásványvize van izléses palackokban elhelyezve.

Szemben a több mint 50 éve fennálló

Appeltauer Gusztáv-féle hordógyár

kiállítási helye vonja magára a figyelmet. Azt a szolid munkát és gondos, csinos kivitelű látva, amely a cég minden gyártmányát, úgy a nehéz tölgyfából készült boros-, mint az olaj-, zsíros- és csomagoló-hordókat jellemzi, önkéntelenül fölmerül a nézőben az a gondolat, hogy Diogenes, ha ma élne, csakis Appeltauer-féle hordót választana lakásául. A temesvári gyár készít prima külföldi vörös és borovi fenyőfából, vagy tölgyfából bőrgyári berendezéseket is.

Hermann Ede és Fia mérleggyára

a jövő évben ünnepli fennállásának félszázados jubileumát. A legkülönbözőbb fajta hajszálfinom, pontos személymérlegek, darumérlegek, de különösen a legújabb típusú gabonafajsúlymérlegek, amelyek gazdakörökben méltó feltűnést keltettek, igazolják, hogy a gyár

lelkiismeretes és céltudatos munkájának köszönheti országos jó hírnevét.

A Milosevici Dusan

Rusca Montana (Jud. Severin) mezőgazdasági szerszámgyár kiállítása abban a kitüntető megkülönböztetésben részesült már a mintavásár megnyitására, hogy Gafencu alminiszter behatárolt érdeklődött Magary Ferenc üzemvezető-mérnöknel, akinek fölvilágosításai után legnagyobbfokú meglepedésének adótt kifejezést, hogy a Romániában versenyfárs nélkül álló gyár öntött fejszéi, bárdjai, lapátjai, csákányai és ekevasai csupán belföldi nyersanyagból készülnek.

Tíz nappal meghosszabbítják a temesvári mintavásárt. Saját tud. A mintavásár a siker jegyében tart. Eddig huszonezer látogatója volt. Akció indult meg, hogy tíz nappal meghosszabbítsák tehát november hó 19-éig maradjon nyitva.

Magyar külkereskedelmi kirendeltség Bukarestben. A kereskedelmi és iparkamara titkári hivatala a külügyminiszterium értesítése alapján közli, hogy a magyar kormány dr Halász Alfrédot, a Magyar Külkereskedelmi Hivatal bukaresti delegátusává kinevezte s egyszersmind megbizta e hivatal bukaresti kirendeltségének megszervezésével is. E kirendeltség címe: Delegatiunea Oficialui Ungar al Comerului Exterior, București, Str. Lipscani No. 102.

Tőzsdei deviza- és valuta-árfolyamok. (Bukarest, november 2. Devizák: Párizs 6.59—6.58 fél, London 540—531, Newyork 120—111, Milánó 8.98—8.86, Zürich 32.91—32.58, Brüsszel 23.60—23.45, Berlin 41—40, Amszterdam 68.40—67.90. Valuták (effekt.): Francia fr. 6.60—6.90, svájci frank 32.55—33.40, belga frank 23.50—23.80, fontsterling 532—542, olasz lira 8.80—9.25, török lira 78—81, dollár 112—122, birodalmi marka 39.80—41.50, holland forint 67—69, cseh korona 4.95—5, pengő 23—24, osztrák silling 20—22, zloty 18.80—19.50, dinár 2.20—2.50, drachma 1—1.10, léva 1.50—1.20.

ZÜRICHI ZÁRLAT. Párizs 20.20¹/₄, London 16.08, Newyork 332, Brüsszel 71.95, Milánó 27.17¹/₂, Madrid 43.20, Amszterdam 208.17¹/₂, Berlin 123.12¹/₂, Bécs 72.65 (57.75), Prága 15.33, Varsó 57.85, Belgrád 700, Bukarest 305.

Kincsestár

Minden tárgyról mindenkinek.

I. sorozat:

- Szinyei József: A magyar nyelv.
- Weis István: A magyar falu.
- Genthon István: Budapest multja és művészete.
- Lukacs Károly: A Balaton.
- Fitz József: A könyv története.
- Babits Mihály: Dante.
- Schenk Jakab: A madarak.
- Steiner Lajos: Az időjárás.
- Mosonyi János: Idegrendszerünk.
- Burger Károly: Az egészséges nő.
- Szöllőssy Lajos: A taplalkozás.
- Sik Sándor: A cserkészlet.

A könyvek ára igen szép kartonkötésben darabonként 25 lei, egész vászonkötésben 40 lei.

Egy teljes sorozat megrendelése esetén portómentesség.

ERDELYI LAPOK KÖNYVOSZTALYA.

RÁDIÓ

(Az órákat közép-európai idő szerint közöljük.)

Vasárnap, november 5.

Bukarest. 9 Istentisztelet a székesegyházból. 11 Szimfonikus lemezek. 12 Vegyes gramofon. 13.15 Könnyű lemezek. 17 Marcu-zenekar: Vegyes zene. 18.15 Marcu-zenekar. 19.40 Gramofon. 20 Radulescu énekesnő dalestje. 20.20 Rádiózenekar.

Budapest. 9.15 Hírek. 10 Református istentisztelet a Kálvin-téri templomból. Prédikál Czegléd Sándor ceglédi lelkész. 11 Egyházi ének és szentbeszéd a királyi udvari és várplébánia templomból. Szentbeszédet mond Hauser Ignác dr. erzsébetvárosi plébános. 12.20 Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 12.25 Bura Károly és cigányzenekara. 14 Gramofonlemezek. 15 Konkoly-Thege Sándor dr. az OMGE főtájkára: Állattenyésztésünk versenyképességének fokozása. 15.45 A m. kir. Mária Terézia 1. honvédegyezred zenekara. Közben 16.30 A szülő és a lecke. Korpás Ferenc dr. előadása. 17.40 Vidám est a Zeneművészeti Főiskola nagyterméből. 19.45 Gondok Möttyövel. Móra Ferenc előadása. 20.15 Operettrészletek. Szünetben 21.15 Sport- és löversenyeredmények. 22 Hírek. 22.15 Guttenberg György jazz-zenekara és Veres Lajos cigányzenekara az Ostende-kávéházból, Kalmár Pál ének-számaival.

Hétfő, november 6.

Bukarest. 12 Vegyes lemezek. 13.45 Könnyű lemezek. 17 Rádiózenekar. 18.15 Pavalescu énekesnő hangversenye. 18.30 Rádió zenekar. 19.20 Gramofon. 20 A Szarvas-vonósnégyes. 20.45 Petala Mia dal- és ária-estje. 21.15 Gruia Th. zongorázik. 21.45 A rádió népzeneke.

Budapest. 6.45 Torna. Utána gramofonlemezek. 9.45 Hírek. 10 Felolvasás. Közben gramofon. 11.10 Vizjelzőszolgálat. 12 Déli harangszó. Időjárásjelentés és hírek. 12.05 Vokálkvartett. 12.30 Hírek. 13.15 Pontos idő, időjárás. 13.30 Postás zenekar. 14.45 Hírek, árfolyamok. 15.30 Diákfélóra. 16 Asszonyok tanácsadója. 16.45 Pontos idő, hírek. 17 Munkahét. 17.15 Szalonzene. 18.30 Felolvasás. 19 Konczné Keömléy Blanka énekel. 19.40 Filharmonikus zenekar. 22 Hírek, időjárás.

Kedd, november 7.

Bukarest. 12 Vegyes lemezek. 13.45 Könnyű lemezek. 17 Jonescu-zenekar: vegyes zene. 18.15 Jonescu-zenekar. 19.20 Gramofon. 20 Vasiliu Maxim énekel. 20.20 Szimfonikus hangverseny.

Budapest. 6.45 Torna. Utána gramofonlemezek. 9.45 Hírek. 10 Felolvasás. Közben gramofon. 11.10 Vizjelzőszolgálat. 12 Déli harangszó. Időjárás. 12.05 Gramofon. 12.30 Hírek. 13.15 Pontos idő. Időjárás. 13.30 Szalonzene. 14.45 Hírek, árfolyamok. 15 Testnevelési előadás. 16 Felolvasás. 16.45 Pontos idő. Hírek. Időjárás. 17 Előadás a szomszagságról. 17.30 Zongorajáték. 18 Francia nyelvlecke. 18.30 Cigányzene. 19.30 Carmen az operából.

Szerda, november 8.

Bukarest. 12 Vegyes lemezek. 13.45 Könnyű lemezek. 17 Rádiózenekar. 18.15 Rádiózenekar. 19.20 Gramofon. 20 Chepap Nádia zongorázik. 20.45 Costinescu Evantia énekel. 21.05 Nina Alexandrescu hegedül. 21.50 A rádió népzeneke.

Budapest. 6.45 Torna. Utána gramofonlemezek. 9.45 Hírek. 10 Felolvasás. Közben gramofon. 11.10 Vizjelzőszolgálat. 12 Déli harangszó. Időjárásjelentés. 12.05 Bagyóczy Jolán zongorázik. Koller Alfréd hegedül. Zongorán kíséri: Polgár Tibor. 12.30 Hírek. 13.15 Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 13.30 M. kir. Mária Terézia 1. honvédegyezred zenekara. 14.45 Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 15.30 A rádió diákfélóra. A csodatevő üveglenese. 16 A nő tornája. 16.45 Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 17 Tóth Lia cimbalmozik. 17.40 Olasz nyelvoktatás. 18.10 Gramofonlemezek. 19.15 Márkus László előadása. 19.45 Gitár-est. 20.45 Hírek, löversenyeredmények. 21 A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar. 22.15 Időjárásjelentés. 22.20 Magyar Imre és cigányzenekara. 23.20 Kólti Lili zongorázik.

Csütörtök, november 9.

Bukarest. 12 Vegyes lemezek. 13.45 Könnyű lemezek. 17 Dinicu-zenekar: vegyes zene. 18.15 Dinicu-zenekar. 19.20 Gramofon. 19.40 Verdi: Aida négyfelvonásos opera lemezek.

Budapest. 6.45 Torna. Utána gramofonlemezek. 9.45 Hírek. 10 Felolvasás. Közben gramofon. 11.10 Vizjelzőszolgálat. 12 Déli harangszó. Időjárásjelentés. 12.05 Szmirnov Szergej balalajka zenekara. 12.30 Hírek. 13.15 Pontos időjelzés, időjárás- és vizállás. 13.30 Gramofonlemezek. 14.45 Hírek, árfolyamhírek. 15 Testnevelési tanfolyam testnevelők részére. Kunszt Gyula: Bemutató tanítás. 16 Manchen Mária gyermekdalokat énekel, zongorán kíséri: Polgár Tibor. 16.45 Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 17 Gazdalanfolyam. A helyes talajművelés. 17.30 A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar. 18.50 Munkásfélóra. 19.20 Sz. Molnár Alice hegedül. Zongorán kíséri: Polgár Tibor. 20 Vigjáték-előadás a Studióból. Utána 22 Időjárásjelentés, hírek. Majd: Toll Árpád és Jancsi cigányzenekara. 23 Losonci-Schweitzer Oszkár szalonzeneke.

Péntek, november 10.

Bukarest. 12 Vegyes lemezek. 13.45 Könnyű lemezek. 17 Rádiózenekar. 18.15 Rádiózenekar. 19.20 Gramofon. 20 A filharmonikusok hangversenye.

Budapest. 6.45 Torna. Utána gramofonlemezek. 9.45 Hírek. 10 Felolvasás. Közben gramofon. 11.10 Vizjelzőszolgálat. 12 Déli harangszó. Időjárás. 12.05 Cigányzene. 12.30 Hírek. 13.15 Időjelzés. Időjárás. 13.30 Szalonzene. 14.45 Hírek. Árfolyamok. 15.30 Diákfélóra. 16 Háztartási tanácsadó. 16.45 Pontos idő. Hírek. 17 Külügyi negyedóra. 17.15 Szimfonikus zene. 18.15 Gyorsirótanfolyam. 18.45 Pillanatképek a Balkánról. 19.30 Faust az Operából.

Szombat, november 11.

Bukarest. 12 Vegyes lemezek. 13.45 Könnyű lemezek. 17 Corologos-jazz. 19.20 Gramofon. 20 Lupu csellóművész játéka. 20.45 Dumitrescu H. énekel. 21.15 Kruzer-schrammelnégyes. 22 A rádió népzeneke.

Budapest. 6.45 Torna. Utána gramofonlemezek. 9.45 Hírek. 10 Felolvasás. Közben gramofon. 11.10 Vizjelzőszolgálat. 12 Déli harangszó. Időjárásjelentés. 12.05 Hofmeister szájharmonika kettős és Lakatos Árpád saxophon. Zongorán kíséri: Polgár Tibor. Közben 12.30 Hírek. 13.15 Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 13.30 A m. kir. államrendőrség zenekara. 14.45 Hírek, élelmiszerárak. 16 A Rádióélet meseórája. 16.45 Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 17 Seta Budán az egészség forrásai körül. Mikrofonriport a Gellérthegy aljáról. Elmondja Pluhár István és Turchányi István. 17.45 Bertha István szalonzeneke. 18.30 Amatőrposta. 19 Csorba Dezső és cigányzenekara. 20 Előadó-est. Közreműködik: N. Tasnády Ilona, Náday Béla és Egyri István. 21 A Soproni Liszt Ferenc Zeneegyesület hangversenye Sopronból. Utána 22.20 Időjárásjelentés, hírek, ügétőversenyeredmények. 22.40 Gramofon

Csűrös Emilia:

CSILLAGSZALLÁS

című könyvében az ifjúsági és gyermekszíndarabok, prólogok, alkalmi költszönlők és egyéb alkalmi versek gazdag gyűjteménye található. Megrendelhető: az Erdélyi Lapok könyvosztályánál.

Ára: 60 lei.

SZÍNHÁZ

November tizedikén kezdődik a színiszezon Nagyváradon. A kolozsvár-nagyváradai társulat a jövő hét péntekjén, november 10-én kezdi meg nagyváradon szezonját. A prózai együttes hat hétig marad Nagyváradon, azután az arad-temesvári operettegyüttes jön Váradra.

A szatmári színtársulat Nagybanán. A kitűnő szatmári színtársulat állandó érdeklődés mellett fejezte be Zilahon háromhetes szezonját. A társulat szombaton este már Nagybanán kezdi meg egy hónapra tervezett szezonját s onnan december elején mennek Szatmárra, ahol azután egészen tavaszig fognak tartani az előadások.

Heti műsor:

Kolozsvár:

Szombat délután 4 órakor: Két árva. — Este fél 9 órakor: Ember a hid alatt.

Vasárnap délelőtt 11 órakor: Timosa. Délután 4 és este 8 órakor: Ember a hid alatt. Hétfőn: Ember a hid alatt.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja szavankin: 8 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. Állatkeresőknek 33 százalék kedvezmény.

Adás-vétel

Francia barokk (Amsterdam, Triumf) csemeték hegyi talajban nevelték ősi ültetésre kaphatók. Dr. Kaczián Kálmán barackosában. Oradea Dr. Ciordas-u. 46.

Női varrógép jókarban lévő, olcsón eladó. Cim a kiadóban.

Egy jókarban lévő gyermekkosci eladó. — Strada Simeon Barnuțiu 11, volt Damjanich u.

Eladó egy alig használt fehér zománcos asztalpor, egy kis vaskályha, 2 tüstcső, egy perzsaszőnyeg, szövöszék. Vagner, Vlahuța-u. 14.

Egy drb. gyorsajtó 13-as augsburgi gyártmány, kifogástalan üzemképes állapotban igen jutányos áron kapható. Közlelőbí felvilágosítás: Kalmár Nándor és fa cégtől, Arad, Str. Ioan Calvin 9. kapható.

Rhode Island tenyész-kakasok és jércék, eredeti angol és dán vérből kaphatók Uferbach Erviné fajbaromfi-tenyésztésében. Oradea. Str. Nic. Zsiga 52. Telefon: 138.

Fajgyümölcsfák legszelbbek legolcsóbban Czira Kálmán kertészetében. Kertrendezést vállalnak.

Használt kétszárnyu ajtó ablakok, kisebb ablakrármák, tüggönyráma eladó Bölcsöde u. 2.

Vadászállvány és fajtiszta énekő kanárimadarak eladók. Perces-utca 22. sz.

PUHA OLMOT állandóan vesz a Szent László nyomda r. t. Oradea, Str. Regele Carol No. 5.

Egy párszor használt nutrietta bunda olcsón eladó. Megtekinthető Oradea, Bunyitay-liget-utca 8 Baptista imaház mellett.

Lakás

Kapualatti különbejárta butorozott egymásbanyiló utcai szoba, fürdőszoba használattal, 1-2 személy részére kiadó, esetleg az egyik szoba irodának is megfelel. Str. Andrei Muresan (Szigligeti-u.) 12.

Egy kétszobás utcai és egy egyszobás udvari lakás kiadó november 1-re, Körös-utca (Str. Take Jonescu) 41.

Két szoba, konyha, mellékhelyiségekkel álló lakás szép, virágos udvarban azonnalra kiadó. Nagyvárad, Temető-u. 11.

2 garazonszoba, előszoba bejárattal azonnalra kiadó, irodának alkalmas. Str. Moldova (Kálvária-u.) No. 18.

Kapualatti bejárattal butorozott szoba ellátással vagy anélkül kiadó, Lukács Gy. u. 7.

Alkalmazás

Megbízható, főzni tudó bejárónőt, jóbizonnyítványal, nov. 1-től felveszek. Cim a kiadóban.

Az érdekelt előfizetőink szíves figyelmébe. Felkérjük t. előfizetőinket, hogy hátralékos és esedékes díjaikat címünkre átutalni sziveskedjenek, nehogy lapunk küldése ennek elmulasztása esetén akadályba ütközzék.